

Sygn. akt I C 826/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Sochaczewie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Pszeniczna

Protokolant: sekr. sąd. Damian Piątek

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2016 r. w Sochaczewie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku S.A. z siedzibą w W.

przeciwko D. J.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną wobec powoda (...) Banku S.A. z siedzibą w W. umowę darowizny nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) o powierzchni 0,2170 ha, położonej w K., gmina N., objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w S., zawartą w dniu 16 lipca 2014 r. przed notariuszem A. M. w Kancelarii Notarialnej w S. pod nr Rep. A (...) pomiędzy K. J. i D. J. – do wysokości wierzytelności (...) Banku S.A. z siedzibą w W. wobec K. J. wynikającej z umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2012 r., stwierdzonej bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...) z dnia 12 maja 2014 r. wystawionym przez (...) Bank S.A. z siedzibą w W. i zaopatrzonym w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w P. w dniu 10 lipca 2014 r., sygn. akt V GCo 433/14;

II. zasądza od pozwanego D. J. na rzecz powoda (...) Banku S.A. z siedzibą w W. kwotę 4 339,00 zł (słownie: cztery tysiące trzysta trzydzieści dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2 400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Agnieszka Pszeniczna

Sygn. akt I C 826/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Sochaczewie

z dnia 8 czerwca 2016 r.

W dniu 16 czerwca 2015 r. powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. złożył przeciwko D. J. pozew o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowy darowizny nieruchomości gruntowej położonej w K., gmina N., objętej księgą wieczystą nr (...), dokonanej aktem notarialnym z dnia 16 lipca 2014 r., Rep. A (...) u notariusza A. M., a także o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że posiada niezaspokojoną wierzytelność wobec K. J. wynikającą w umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2012 r., wynoszącą na dzień wniesienia pozwu 38 439,41 zł, stwierdzoną bankowym

tytułem egzekucyjnym nr (...) z dnia 12 maja 2014 r. zaopatrzonym w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. akt V GCo 433/14, a dłużnik nie posiada żadnego majątku, gdyż na skutek uczynionej na rzecz pozwanego, jego syna, darowizny z dnia 16 lipca 2014 r., stał się niewypłacalny. Dalej podał, że w okolicznościach sprawy spełnione są wszystkie przesłanki dochodzonego roszczenia pauliańskiego.

Pozwany D. J. wniósł o oddalenie powództwa podnosząc przede wszystkim, że nie wiedział o długach swojego ojca i że chciałby się porozumieć z powodem co do spłaty zadłużenia.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany D. J. jest właścicielem nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) o powierzchni 0,2170 ha, położonej w K., gmina N., dla której jest prowadzona księga wieczysta nr (...). Nieruchomość tę pozwany nabył od swojego ojca K. J. w drodze umowy darowizny dokonanej w dniu 16 lipca 2014 r. przed notariuszem A. M., za numerem Rep. A (...).

(dowód: okoliczności niesporne, odpis zupełny z księgi wieczystej nr (...) (k. 44-47), umowa darowizny z dnia 16 lipca 2014 r. (k. 77-78)).

Powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. posiada wobec ojca pozwanego K. J. wierzytelność wynikającą z umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2012 r. K. J. nie wywiązywał się z terminowej spłaty zobowiązania kredytowego, dlatego umowa została przez powoda wypowiedziana pismem z dnia 4 marca 2014 r., doręczonym w dniu 10 marca 2014 r., z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. W dniu 17 kwietnia 2014 r. powód wystosował do K. J. przedsądowe wezwanie do zapłaty zobowiązania kredytowego w łącznej kwocie 33 655,86 zł z zagrożeniem wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, lecz bezskutecznie. Pismem z dnia 12 maja 2014 r. powód poinformował K. J. o wystawieniu przeciwko niemu bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) na kwotę 34 019,92 zł. Bankowy tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. akt V GCo 433/14. Na podstawie wskazanego tytułu wykonawczego w październiku 2014 r. powód wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko K. J. prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. J. J. pod sygnaturą Km (...). W toku tego postępowania nie wyegzekwowano od dłużnika żadnej kwoty. Dłużnik dokonał jedynie kilku wpłat bezpośrednich na rzecz wierzyciela w łącznej kwocie 1 700,00 zł. Egzekucja prowadzona jest z rachunków bankowych, wynagrodzenia za pracę, rent, emerytur, innych wierzytelności, ruchomości i nieruchomości. Egzekucja pozostaje bezskuteczna – dłużnik oświadczył komornikowi, że nie posiada żadnego mienia i zobowiązał się do spłat po 100,00 zł. Wierzytelność ta na dzień wniesienia pozwu wynosiła 38 439,41 zł.

(dowód: umowa kredytu (k. 25-27), wezwanie do zapłaty wraz z dowodem doręczenia (k. 28-31), wypowiedzenie umowy kredytowej wraz z dowodem doręczenia (k. 32-34), wezwanie do zapłaty (k. 35), zawiadomienie o wystawieniu bankowego tytułu egzekucyjnego wraz z dowodem doręczenia (k. 36-37), bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności (k. 15 akt Km (...)), informacja komornika z dnia 7 kwietnia 2015 r. (k. 68 akt Km (...)), wyciąg z ksiąg banku (k. 42)).

Pozwany nie wiedział o zadłużeniu ojca z tytułu umowy kredytu.

(dowód: okoliczności niesporne).

W dniu 26 kwietnia 2016 r. powód zawarł z K. J. umowę ugody dotyczącą ratalnej spłaty zadłużenia. Raty ustalono na 385,00 zł miesięcznie. Dłużnik wpłacił pierwszą ratę. W dniu 25 maja 2016 r. na wniosek powoda komornik zawiesił postępowanie egzekucyjne Km (...).

(dowód: okoliczności niesporne).

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o niesporne twierdzenia stron oraz o dowody z dokumentów: odpis zupełny z księgi wieczystej nr (...) (k. 44-47), umowę darowizny z dnia 16 lipca 2014 r. (k. 77-78), umowę kredytu (k. 25-27), wezwanie do zapłaty wraz z dowodem doręczenia (k. 28-31), wypowiedzenie umowy kredytowej wraz z dowodem

doręczenia (k. 32-34), wezwanie do zapłaty (k. 35), zawiadomienie o wystawieniu bankowego tytułu egzekucyjnego wraz z dowodem doręczenia (k. 36-37), bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności (k. 15 akt Km (...)), informację Komornika z dnia 7 kwietnia 2015 r. (k. 68 akt Km (...)) i wyciąg z ksiąg banku (k. 42), których prawdziwość nie budzi wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne.

Przedmiotem sporu było roszczenie o uznanie czynności prawnej – umowy darowizny nieruchomości z dnia 16 lipca 2014 r. – za bezskuteczną wobec powoda jako wierzyciela darczyńcy z uwagi na dokonanie jej z jego pokrzywdzeniem.

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Paragraf 2 tegoż artykułu stanowi zaś, że czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Natomiast § 3 stanowi, że jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Ponadto, art. 528 k.c. przewiduje, że jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a art. 529 k.c. – że jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Wskazane wyżej przepisy regulują tzw. skargę pauliańską. Celem tej instytucji jest ochrona interesów wierzyciela na wypadek niełojalnego (czy wręcz nieuczciwego) postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swego majątku na rzecz osób trzecich lub majątek ten obciąża, zaciągając kolejne zobowiązania, i w ten sposób stwarza lub pogłębia stan swojej niewypłacalności. Przesłankami warunkującymi możliwość skorzystania przez wierzyciela z ochrony pauliańskiej są: istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności, dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią, pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika, dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią i działanie osoby trzeciej w złej wierze. Wszystkie wymienione wyżej przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady – zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. – obciąża wierzyciela.

W przedmiotowej sprawie zostały spełnione wszystkie wyżej wymienione przesłanki warunkujące ochronę pauliańską, za wyjątkiem ostatniej. Po pierwsze, powód wykazał, że przysługuje mu wobec K. J. niezaspokojona wierzytelność pieniężna wynikająca z umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2012 r., która stała się wymagalna co najmniej w dniu 10 kwietnia 2014 r. – potwierdza to jednoznacznie bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 12 maja 2014 r. zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. akt V GCo 433/14. Po drugie, że K. J. zawarł w dniu 16 lipca 2014 r. umowę darowizny nieruchomości z osobą trzecią, czyli z pozwanym. Po trzecie, że nastąpiło pokrzywdzenie powoda wskutek tej czynności prawnej, bowiem jego dłużnik wyzbył się jedyne wartościowego składnika swojego majątku (w umowie darowizny jego wartość określono na 40 000,00 zł), z którego powód mógłby prowadzić egzekucję, a tak toczące się od prawie dwóch lat postępowanie egzekucyjne jest całkowicie bezskuteczne. Po czwarte, że K. J. w dniu dokonywania darowizny wiedział o istnieniu wierzytelności oraz o jej wymagalności – umowę kredytu zawarł w maju 2012 r., co najmniej od września 2013 r. występowały problemy w terminowym regulowaniu przez niego rat kredytu, w kwietniu 2014 r. wierzytelność była w całości wymagalna na skutek dokonanego wypowiedzenia, a w maju 2014 r. powód podejmował już czynności

związane z przymusową egzekucją, gdyż wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, o czym poinformował swojego dłużnika. W tej sytuacji trudno było uznać, by dłużnik wyzbywając się jedynej wartościowej rzeczy nie miał świadomości, że tym utrudni, a wręcz uniemożliwi, zaspokojenie swojemu wierzycielowi. Po piąte, że wskutek tej czynności korzyść majątkową uzyskał pozwany, bowiem pod tytułem darmym, czyli bez żadnej zapłaty, bez żadnego ekwiwalentu, który w zamian wszedłby do majątku dłużnika, otrzymał nieruchomość gruntową. Co do ostatniej wymienionej przesłanki tj. działania pozwanego w złej wierze, czyli bądź jego wiedzy, że dłużnik dokonał czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela bądź przy zachowaniu należytej staranności możliwości dowiedzenia się przez niego o tym, to w niniejszej sprawie nie było konieczne jej spełnienie. Pomimo więc że pozwany nie wiedział, iż jego ojciec posiada niespłacone zadłużenie, czyli że dokonując darowizny działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, to z uwagi na uzyskanie przez niego korzyści majątkowej bezpłatnie, zastosowanie znalazła tu regulacja przewidziana w art. 528 k.c. Przepis ten wyłącza w takim właśnie przypadku przesłankę złej wiary dając wierzycielowi nadal możliwość domagania się ochrony pauliańskiej.

Reasumując, powód wykazał spełnienie wszystkich koniecznych w danym przypadku, czyli przy bezpłatnym przysporzeniu, warunków przewidzianych w art. 527 § 1 i 2 k.c. umożliwiających mu skorzystanie z ochrony pauliańskiej, czyli z możliwości dochodzenia zaspokojenia swojej wierzytelności od pozwanego z ograniczeniem do przedmiotu majątkowego, który wskutek zaskarżonej czynności wyszedł z majątku dłużnika, a więc do nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...).

Wobec powyższego Sąd uznał roszczenie powoda za uzasadnione i na podstawie art. 527 § 1 i 2 w zw. z art. 528 k.c., orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd uznał zasadność poniesionych przez powoda, celem dochodzenia jego praw, kosztów postępowania, na które składała się opłata sądowa od pozwu w kwocie 1 922,00 zł (dowód opłaty - k. 49), wynagrodzenie za czynności pełnomocnika w kwocie 2 400,00 zł (według stawki minimalnej określonej w § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490 z późn. zm.)) i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł (k. 10). Łącznie powód poniósł więc koszty w wysokości 4 339,00 zł i kwotę tę, jako zwrot kosztów, Sąd zasądził na jego rzecz od przegrywającego pozwanego, orzekając jak w punkcie II wyroku.